

# ÖĞRENCİLERİN HAFTALIK KEMAN ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARININ İNCELENMESİ

Gökalp PARASIZ <sup>1</sup>, Ozan GÜLÜM<sup>2</sup>

## ÖZ

Öğrencilerin haftalık keman çalışma alışkanlıklarının incelenmesi isimli araştırmanın amacı öğrencilerin haftalık çalışma alışkanlıklarını çalışma öncesi hazırlık, çalım teknikleri, müzikalite gibi değişkenler çerçevesinde incelemek ve var olan eksiklikleri tespit etmektir. Araştırma nitel bir çalışma olup, veri toplama aracı olarak gözlem tekniği kullanılmıştır. Bir hafta süresince günlük çalışma alışkanlıklarının tespiti için bu öğrencilerin video kayıtları serbest çalışma saatleri içerisinde alınmıştır. Günlük alınan video kayıtları uzman değerlendirme formu aracılığı ile alan uzmanları tarafından değerlendirilmiştir. 1-2, 1-3, 1-4, 2-3, 2-4, 3-4 sınıf düzeyi davranış farklılıkları Mann-Withney U testi anlamlılık düzeyine bakıldığında sınıf arttıkça davranışların gerçekleştirilmesinde olumlu yönde anlamlı farkların olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte tüm sınıflarda sınıf düzeyi davranış farklılıkları çerçevesinde, 20 davranışın tam anlamıyla gerçekleştirilemediği ve çalışma alışkanlıklarının dört sınıf düzeyinde tam anlamıyla yapılamadığı sonucuna varılmıştır. Keman eğitiminde bireysel çalışma alışkanlıklarının ayrıntılı bir şekilde planlanması ve geliştirilmesi, öğrencilerin teknik açıdan gelişmesini ve çalgısında ilerlemesini sağlayacaktır.

**Anahtar Kelimeler:** Keman Eğitimi, Planlı Çalışma, Çalışma Alışkanlıkları.

Parasız, Gökalp. ve Gülüm, Ozan. "Öğrencilerin Haftalık Keman Çalışma Alışkanlıklarının İncelenmesi". *idil* 6.31 (2017): 1045-1075.

Parasız, G. ve Gülüm, O. (2017). Öğrencilerin Haftalık Keman Çalışma Alışkanlıklarının İncelenmesi. *idil*, 6 (31), s.1045-1075

<sup>1</sup>Yrd.Doç.Dr. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı gparasiz(at)atauni.edu.tr

<sup>2</sup>Arş. Gör. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı ozan.gulum(at)atauni.edu.tr

# INVESTIGATION OF STUDENTS' WEEKLY HABITS OF PLAYING VIOLIN

## ABSTRACT

The aim of present study is to investigate weekly habits of students to play violin in terms of some variables like preparation before performance, playing techniques and musicality and to determine the inefficiencies. The study is a qualitative study and observation was preferred to be a study method. During a week, students were video – recorded to determine their daily working habits in free working hours. Field experts evaluated daily video records through expert evaluation form. Behavioural differences for 1-2, 1-3, 1-4, 2-3, 2-4, 3-4 grades were evaluated using Mann-Withney U test and its significance level. It was found from this significance level that as the grade increases significant differences were found between behaviours positively. In addition, for all grades, level of grades was effective on behavioural differences and it was found that none of 20 behaviours was performed completely at four grades. Planning and developing individual working habits in details in violin education will improve and advance students in playing instrument.

**Keywords:** *Violin Education, Planned Exercise, Exercising Habits*

## 1. GİRİŞ

Çalgı eğitimi, bir çalgının çalınabilmesinde uygulanan, yöntemler bütünüdür. Bireysel olarak yapılan çalgı eğitiminde öğrencilere, çalgısını doğru bir teknikle çalma, çalışma süresini verimi arttıracak şekilde ayarlama, müzik kültürlerini çalgısı yoluyla en iyi şekilde kavratma ve müzikal becerilerini arttırmaya yönelik çalışmalar, çalgı eğitiminin başlıca amaçlarıdır (Parasız, 2009: 4).

Psiko-motor, bilişsel ve duyuşsal davranışların birlikteliğini gerektiren bir davranış örüntüsü olan çalgı çalma; bu davranış örüntülerinin yeterli derecede gerçekleştirilme sürecidir. Çalgı eğitimi, öğrenme, etkin kullanım, çalmayı geliştirebilme ve çalgıyı öğretebilme basamaklarının programlanıp gerçekleştirilmesi ile yürütülür (Yıldız:1986: 1).

Keman örgün ve yaygın eğitim kapsamında, çalgı eğitiminin yapıldığı çoğu ortamlarda sıkça öğretilen bir çalgıdır. İnsan sesine en yakın sese sahip olması, ses renginin etkileyiciliği, geniş ses alanı, güçlü yorum olanakları sağlayan çeşitliliği, zengin ve kullanışlı bir dağara sahip olması, dünyanın pek çok ülkesinde kullanılan yaygın, sevilen ve ayrıcalıklı bir çalgı durumuna gelmesinde etkili olmuştur. Hem solo çalgı özelliği taşıması hem de müzik topluluklarında kullanımı kemanın diğer ayrıcalıklarındandır (Uslu, 2012: 1).

“Bireysel olarak yapılan çalgı eğitimi derslerinde öğretmen-öğrenci iletişimi ve öğretim yöntemi, hedeflenen davranışları edinme sürecinde etkin bir rol oynar” (Parasız, 2009: 5). “Bu süreçte öğretmen, öğrenci ve öğretim programı, niteliği etkileyen üç temel faktör olarak sayılabilir” (Çilden, 2006: 544).

Plansız ve programsız, rastgele yapılan eğitimin günümüz çağdaş eğitiminin gerekleri ile bağdaştırılması mümkün değildir. Geleceğin müzik eğitimcilerinin ve sanatçıların yetişmesinde etkin bir konumu bulunan eğitim fakültelerinde bireysel çalgı eğitimi (keman) ders programlarının hazırlanması ve bu program dâhilinde etkili ve verimli uygulamalar yapılması gerekmektedir (Uslu, Turgil, 2013: 48). Keman eğitiminde planlama konusundaki temel öğeler hazırlayıcı alıştırma, etütler ve eserler olarak sıralanmaktadır.

Keman öğretiminde kullanılacak alıştırma ve etütler temel bir öneme sahip olduğundan, dikkatli bir biçimde seçilmeleri gerekir. Bu alıştırma ve etütlerin, öğrencinin ihtiyacına uygun, aşama aşama ve mümkün olan en kısa sürede sonuca ulaştırıcı nitelikte olmasına özen gösterilmeli, bunun için olabildiğince geniş bir alıştırma ve etüt dağarından en uygun seçimlerin yapılmasına çalışılmalıdır. Böylece

daha verimli bir keman öğretimini gerçekleştirmek mümkün olabilir (Tarkum, 2006:181).

Oluşturulacak çalışma repertuvarında mümkün olduğunca çeşitli metotlardan yararlanılması ve bu metotların birlikte kullanılmaları, hem öğretmenin hem de öğrencinin ihtiyaç duyacağı çeşitliliği sağlamak açısından yararlı olacaktır. Böylece, daha fazla seçenek arasından ihtiyaca en uygun olan etüt veya alıştırma ulaşma olanağı artacak, ayrıca keman çalışmalarında tekdüzelikten olabildiğince kaçınılmış olacaktır (Galaman, 1962: 93).

Bu bağlamda çalgı eğitimcisinin öğrenciye yönelik çalışma stratejileri geliştirmesi ve öğrencinin çalışmalarında bu stratejilere bağlı kalmasının, keman eğitimini daha etkili hale getireceği söylenebilir. Buradan hareketle çalgı çalışmayı Lehmann ve Gruber (2006) öngörülebilir aşamaları ve etkinlikleri olan planlı bir faaliyet, Rohwer ve Polk (2006)çalgıda yeterlik kazanma amacı ile planlı egzersiz yapma olarak tanımlamaktadırlar.

Çalgı çalışmanın planlanması kimi zaman öğrenciler tarafından zor ve karmaşık gibi görülüp göz ardı edilse de, bu süreç öğrenciyi başarıya taşıyan en önemli faktörlerden biridir.

Karmaşık olarak tanımlanan çalgı çalışma sürecinde öğrenciler, teknik yeterlik kazanma, yeni eserleri öğrenme ve yorumlanma, konser ya da sınava hazırlık gibi hedefler için çalışmaktadırlar (Rohwer ve Polk, 2006).

Planlı çalışma kavramında, hedefin güçlüğünün tanımlanması önem taşımaktadır. Planlı çalışmanın gerçekleşebilmesi, hedefin belirlenmesinin yanı sıra dönüt, tekrar ve hataların düzeltilmesini içermektedir. (Barry ve Hallam, 2002).

Bu bağlamda yapılan araştırmalar incelendiğinde; Büyükkayıkçı (2004), “Türkiye’deki eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dalları yaylı çalgı öğrencilerinin günlük bireysel çalışma yöntemleri” isimli yüksek lisans tezinde, öğrencilerin günlük bireysel çalışma yöntemlerini ele almıştır. Öğrencilerin çalgılarına çalışırken zamanı etkili ve verimli kullanmada daha çok bilinçlendirilmelerinin ve bu noktada yaylı çalgı eğitimcilerinin de öğrencilere çalgılarına nasıl çalışacağı, bunun nasıl öğrenileceğine ilişkin rehberlik etmelerinin ve öğrencileri çalışmaya teşvik etmelerinin gerekliliğini vurgulamıştır. Özmenteş (2013), “Çalgı Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Kullandıkları Çalışma Taktikleri” isimli makalesinde, öğrencilerin çalgı çalışma sürecini verimli olarak geçirilebilmesi için bilinçli çalışma taktiklerini kullanılmasının gerekliliğini vurgulamıştır. Ayrıca bu

çalışma taktiklerinin öğrenciler tarafından ne kadar kullanıldığını ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Can (2016), “Klasik Gitar Eğitiminde Günlük Çalışma Programının Gitar Öğrencilerinin Çalgı Çalışmaya İlişkin Tutumlarına, Gitar Deşifrelerine ve Performanslarına Etkisi” isimli çalışmada, müzik bölümü gitar öğrencileri için oluşturulan günlük çalışma programının etkisini incelemiştir. Araştırmasında ön test-son test kontrol gruplu deneysel model kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda, deney ve kontrol grupları arasında gitar performans dereceleme ölçeği ve deşifre performansı ölçeğinden alınan toplam puanlar açısından deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Akbulut (2013), “Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Bireysel Çalgı Dersi Hedeflerinin Gerçekleşme Düzeylerine İlişkin 3. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Görüşleri Açısından Bir Değerlendirme” isimli çalışmada, eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı programında yer alan bireysel çalgı dersi hedeflerinin hangi düzeylerde gerçekleştiği ele almıştır. Verilerin çözümlenmesinden elde edilen bulgular, bireysel çalgı dersi hedeflerinin iyi bir düzeyde gerçekleştiğini ortaya koymuştur. Jorgensen (2002), “Konservatuarda enstrüman öğrencileri arasında enstrüman performans uzmanlığı ve uygulama miktarı” isimli çalışmada, çalgı çalışma süresi ile çalgı başarısı arasındaki ilişkiyi incelemiş ve çalışma süresi ile başarı arasında olumlu bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. “Keman çalışmaya yönelik bilişsel bir yaklaşım” başlıklı çalışmada Onay (2016), fiziksel keman çalışmanın yanında bu çalışmaların öncesinde kemanın zihinsel olarak da çalışılması gerektiğinin önemini vurgulamaktadır.

Çalgı eğitiminde öğrencilerin çalışma sorunlarıyla ilgili birçok araştırma yapılmış ve bu sorunlara çözüm yolları aranmıştır. Bu bağlamda “Farklı değişkenler açısından incelendiğinde öğrencilerin haftalık keman çalışma alışkanlıkları nasıldır?” araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

1.Alt Problem: Değerlendirme ölçeğinde belirlenen davranışlar doğrultusunda aynı sınıf düzeyindeki keman öğrencilerinin çalışma alışkanlıklarındaki dağılımları nasıldır?

2.Alt problem: Değerlendirme ölçeğinde belirlenen davranışlar doğrultusunda farklı sınıf düzeyindeki keman öğrencilerinin çalışma alışkanlıklarındaki dağılımları nasıldır?

### 1.1.Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı öğrencilerin haftalık çalışma alışkanlıklarını çalışma öncesi hazırlık, çalım teknikleri, müzikalite gibi değişkenler çerçevesinde incelemek ve var olan eksiklikleri tespit etmektir.

## 2.YÖNTEM

Araştırma nitel bir çalışma olup, veri toplama aracı olarak gözlem tekniği kullanılmıştır. “Gözlem, doğal olay veya davranışların seçilmesi, kaydedilmesi ve kurallaştırılmasına yönelik sistematik bir faaliyettir.” (Seyidoğlu, 1995: 35).

### 2.1.Verilerin Toplanması

Bu çalışmada veriler literatür tarama ve gözlem tekniği ile elde edilmiştir. İlk olarak araştırmanın problem durumuna yönelik literatür taraması yapılmıştır. Sonrasında Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Programında öğrenim görmekte olan lisans 1, 2, 3, 4’üncü sınıf bireysel çalgı keman öğrencilerinden rastlantısal olarak beşer öğrenci seçilmiştir. 1 haftalık ödevleri olarak seviyelerine göre 1. sınıf öğrencilerine Op.32 1.kitaptan 17 numaralı etüt verilmiştir. Op.32 3.kitaptan ise 2. sınıf öğrencilerine 45, 3. sınıf öğrencilerine 47, 4. sınıf öğrencilerine ise 56 numaralı etütler verilmiştir. Bir hafta süresince günlük çalışma alışkanlıklarının tespiti için bu öğrencilerin video kayıtları serbest çalışma saatleri içerisinde alınmıştır. Günlük alınan video kayıtları uzman değerlendirme formu aracılığı ile alan uzmanları tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme formu çalışma sürecinin tamamını kapsayan ve çalışma alışkanlıklarını ölçen yirmi davranıştan oluşturulmuştur. Bu davranışların puanlanması amacı ile yirmi davranışı içeren 5’li likert tipi dereceli puanlama anahtarı kullanılmıştır. Değerlendirme formunun kapsam geçerliği alan uzmanları tarafından değerlendirilmesi yolu ile güvenilirliği ise seçilen örneklem grubu dışında bir grup üzerinde pilot uygulama yapılarak sağlanmıştır. Bu aşamada ölçütlerin güvenilirliği Cronbach’s Alpha test istatistiği uygulanmıştır.

“Cronbach’s Alpha katsayısının değerlendirmesinde uyulan değerlendirme ölçütü şu şekildedir;

$0.00 \leq \alpha < 0.40$  ise ölçek güvenilir değildir.

$0.40 \leq \alpha < 0.60$  ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

$0.60 \leq \alpha < 0.80$  ise ölçek oldukça güvenilirdir.

$0.80 \leq \alpha < 1.00$  ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir” (Özdamar, 2002: 673).

Tablo 1. Değerlendirme Ölçeği Güvenirlik Testi Sonuçları

| Davranışlar                                                        | Alpha | Cronbach's  |
|--------------------------------------------------------------------|-------|-------------|
| Kemanın akordunu yaptı                                             |       | ,937        |
| Nota sehpasını uygun çalışma pozisyonuna ayarladı                  |       | ,936        |
| Isınma amaçlı beden egzersizleri yaptı                             |       | ,939        |
| Etüdü analiz etti                                                  |       | ,935        |
| Doğru duruş ve tutuş pozisyonu aldı                                |       | ,939        |
| Etüde uygun tonda gam çalışmaları yaptı                            |       | ,935        |
| Etüdü yavaş bir tempoda deşifre etti                               |       | ,937        |
| Etüt üzerine notlar alarak çalıştı                                 |       | ,935        |
| Hata yaptığı ölçütleri yeniden çalıştı                             |       | ,938        |
| Etüt içerisinde yer alan değiştirici işaretleri uyguladı           |       | ,936        |
| Nüans terimlerini uyguladı                                         |       | ,935        |
| Parmak numaralarını uyguladı                                       |       | ,940        |
| Yay tekniklerini uyguladı                                          |       | ,934        |
| Entonasyonadikket etti                                             |       | ,934        |
| Ritm kalıplarını uyguladı                                          |       | ,935        |
| Tempo artırımı yaptı                                               |       | ,933        |
| Vibratoyu doğru ve yerinde kullandı                                |       | ,936        |
| Duruş tutuş sabit kaldı                                            |       | ,943        |
| Çalışmayı bölmeden belirli bir konsantrasyon içinde gerçekleştirdi |       | ,934        |
| Çalışma sonunda etüdü istenilen tempo ve müzkalitede seslendirdi   |       | ,933        |
| <b>Toplam Güvenirlik Katsayısı</b>                                 |       | <b>,939</b> |

Tablo 1’de, değerlendirme ölçütlerinin teker teker güvenirlik durumları ve ölçek toplam ölçüt güvenirlik durumları görülmektedir. Ölçeğin hem ayrı ayrı ölçüt bazında, hem de toplam ölçüt bazında yüksek derecede güvenirliliği sağladığı (Cronbach’s Alpha ( $\alpha$ ) = 0,939 > 0,60) yapılan istatistiksel analiz sonucunda belirlenmiştir. Bu aşamadan sonra geçerlik ve güvenirliliği sağlanan değerlendirme ölçeği son hali ile üç uzmana dağıtılmıştır.

## 2.2.Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen verilerin analizinde her sınıf için frekans ve yüzde dağılımları kullanılmış ve sonuçlar bu işlemlere göre yorumlanmıştır. Çalışmada hangi testin kullanılacağına belirlenmesine yönelik olarak, uzman eğitimcilerin puanlamalarının normal bir dağılım gösterip göstermediğinin belirlenmesi için Kolmogorov-Smirnov normallik testi uygulanmıştır.

**Tablo 2.Verilerin Dağılımını Gösteren Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Sonuçları**

| Davranışlar                                                        | Kolmogorov-Smirnov |    |        |
|--------------------------------------------------------------------|--------------------|----|--------|
|                                                                    | İstatistik         | sd | p      |
| Kemanın akordunu yaptı                                             | ,314               | 60 | 0,000* |
| Nota sehpasını uygun çalışma pozisyonuna ayarladı                  | ,315               | 60 | 0,000* |
| Isınma amaçlı beden egzersizleri yaptı                             | ,500               | 60 | 0,000* |
| Etüdü analiz etti                                                  | ,245               | 60 | 0,000* |
| Doğru duruş ve tutuş pozisyonu aldı                                | ,236               | 60 | 0,000* |
| Etüde uygun tonda gam çalışmaları yaptı                            | ,277               | 60 | 0,000* |
| Etüdü yavaş bir tempoda deşifre etti                               | ,231               | 60 | 0,000* |
| Etüt üzerine notlar alarak çalıştı                                 | ,243               | 60 | 0,000* |
| Hata yaptığı ölçüleri yeniden çalıştı                              | ,235               | 60 | 0,000* |
| Etüt içerisinde yer alan değiştirici işaretleri uyguladı           | ,276               | 60 | 0,000* |
| Nüans terimlerini uyguladı                                         | ,189               | 60 | 0,000* |
| Parmak numaralarını uyguladı                                       | ,286               | 60 | 0,000* |
| Yay tekniklerini uyguladı                                          | ,277               | 60 | 0,000* |
| Entonasyonadikkat etti                                             | ,212               | 60 | 0,000* |
| Ritim kalıplarını uyguladı                                         | ,217               | 60 | 0,000* |
| Tempo artırımı yaptı                                               | ,261               | 60 | 0,000* |
| Vibratoyu doğru ve yerinde kullandı                                | ,183               | 60 | 0,000* |
| Duruş tutuş sabit kaldı                                            | ,226               | 60 | 0,000* |
| Çalışmayı bölmeden belirli bir konsantrasyon içinde gerçekleştirdi | ,194               | 60 | 0,000* |
| Çalışma sonunda etüdü istenilen tempo ve müzikalitede seslendirdi  | ,227               | 60 | 0,000* |

Tablo 2’de görüldüğü gibi, jüri puanlarının normal dağılıp dağılmadığını belirlemeye yönelik Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi uygulanarak, jürilerin verdiği puanların her bir ölçüte ait (p) değeri gösterilmiştir. Burada (0.05) anlamlılık düzeyi ve % 95 güven aralığına göre (p) değerlerinin tümünün 0.05’ten küçük olduğu

ve ortalamalar arasında fark olduğu anlaşılmıştır. Gruplar normal dağılım göstermemektedir.

Araştırmada, araştırmanın modeli göz önüne alınarak, non-parametrik testlerden eşleştirilmiş örneklem grupları için u testi (Mann Withney u test) kullanılmıştır. Eşleştirilmiş örneklem grupları için u testi kullanılarak çalışma grubunun ortalamaları karşılaştırılmış ve gruplar arasında fark olup olmadığına bakılmıştır. Testler sonucunda (n), (Sıra ort.), (Sıra top.), (z), (p) değerleri tablolaştırılarak istatistiksel yorumları yapılmıştır.

### 3. BULGULAR

#### 3.1.Öğrencilerin Çalışma Alışkanlıklarında Değerlendirme Ölçeğinde Belirlenen Davranışlar Bazındaki Dağılımları Ne Ölçüdedir?

Tablo 3. Birinci Sınıf Düzeyindeki Davranış Dağılımları

| Davranışlar                                         | Puanlama       |                     |               |               |            | Toplam |
|-----------------------------------------------------|----------------|---------------------|---------------|---------------|------------|--------|
|                                                     | Tamamen<br>(4) | Büyük<br>Ölçüde (3) | Kısmen<br>(2) | Çok az<br>(1) | Hiç<br>(0) |        |
| 1)Kemanın akordunu yaptı                            | f -            | 2                   | 1             | -             | 12         | 15     |
|                                                     | % -            | 13.3                | 6.7           | -             | 80         | 100    |
| 2)Nota sehpasını uygun çalışma pozisyonuna ayarladı | f -            | 1                   | 2             | -             | 12         | 15     |
|                                                     | % -            | 6.7                 | 13.3          | -             | 80         | 100    |
| 3)İsınma amaçlı beden egzersizleri yaptı            | f -            | -                   | -             | -             | 15         | 15     |
|                                                     | % -            | -                   | -             | -             | 100        | 100    |
| 4)Etüdü analiz etti                                 | f -            | 3                   | -             | -             | 12         | 15     |
|                                                     | % -            | 20                  | -             | -             | 80         | 100    |
| 5)Doğru duruş ve tutuş pozisyonu aldı               | f -            | 8                   | 7             | -             | -          | 15     |
|                                                     | % -            | 53.3                | 46.7          | -             | -          | 100    |
| 6)Etüde uygun tonda gam çalışmaları yaptı           | f -            | -                   | -             | -             | 15         | 15     |
|                                                     | % -            | -                   | -             | -             | 100        | 100    |
| 7)Etüdü yavaş bir tempoda deşifre etti              | f -            | 10                  | 5             | -             | -          | 15     |
|                                                     | % -            | 66.7                | 33.3          | -             | -          | 100    |
| 8)Etüt üzerine notlar alarak çalıştı                | f -            | -                   | -             | 3             | 12         | 15     |
|                                                     | % -            | -                   | -             | 20            | 80         | 100    |
| 9)Hata yaptığı ölçüleri yeniden çalıştı             | f 3            | 9                   | 1             | 2             | -          | 15     |
|                                                     | % 20           | 60                  | 6.7           | 13.3          | -          | 100    |

|                                                                       |   |      |      |      |      |      |     |
|-----------------------------------------------------------------------|---|------|------|------|------|------|-----|
| 10)Etüt içerisinde yer alan değiştirici işaretleri uyguladı           | f | 1    | 5    | 7    | 2    | -    | 15  |
|                                                                       | % | 6.7  | 33.3 | 46.7 | 13.3 | -    | 100 |
| 11)Nüans terimlerini uyguladı                                         | f | 1    | 3    | 6    | 2    | 3    | 15  |
|                                                                       | % | 6.7  | 20   | 40   | 13.3 | 20   | 100 |
| 12)Parmak numaralarını uyguladı                                       | f | 7    | 5    | -    | 3    | -    | 15  |
|                                                                       | % | 46.7 | 33.3 | -    | 20   | -    | 100 |
| 13)Yay tekniklerini uyguladı                                          | f | -    | 6    | 5    | 1    | 3    | 15  |
|                                                                       | % | -    | 40   | 33.3 | 6.7  | 20   | 100 |
| 14)Entonasyonadikkat etti                                             | f | -    | 3    | 2    | 8    | 2    | 15  |
|                                                                       | % | -    | 20   | 13.3 | 53.3 | 13.3 | 100 |
| 15)Ritim kalıplarını uyguladı                                         | f | -    | 3    | 9    | 3    | -    | 15  |
|                                                                       | % | -    | 20   | 60   | 20   | -    | 100 |
| 16)Tempo artırımı yaptı                                               | f | 2    | 3    | -    | 4    | 6    | 15  |
|                                                                       | % | 13.3 | 20   | -    | 26.7 | 40   | 100 |
| 17)Vibratoyu doğru ve yerinde kullandı                                | f | -    | -    | 6    | 7    | 1    | 15  |
|                                                                       | % | -    | -    | 40   | 46.7 | 6.7  | 100 |
| 18)Duruş tutuş sabit kaldı                                            | f | 6    | 3    | 5    | 1    | -    | 15  |
|                                                                       | % | 40   | 20   | 33.3 | 6.7  | -    | 100 |
| 19)Çalışmayı bölmeden belirli bir konsantrasyon içinde gerçekleştirdi | f | -    | -    | -    | 5    | 10   | 15  |
|                                                                       | % | -    | -    | -    | 33.3 | 66.7 | 100 |
| 20)Çalışma sonunda etüdü istenilen tempo ve müzikalitede seslendirdi  | f | -    | 4    | 2    | 7    | 2    | 15  |
|                                                                       | % | -    | 26.7 | 13.3 | 46.7 | 13.3 | 100 |

Tablo 3’de; 5, 7, 9, 18 numaralı davranışların uygulanmasında uzman puanlarının “tamamen” ve “büyük ölçüde”; 10, 11, 13, 15, numaralı davranışların uygulanmasında uzman puanlarının “kısmen”; 1, 2, 3, 4, 6, 8, 12, 14, 16, 17, 19, 20 numaralı davranışların uygulanmasında ise uzman puanlarının “çok az” ve “hiç” olarak yüzde bazında yüksek çıktığı görülmektedir.

Genel olarak bakıldığında birinci sınıf öğrencilerinin henüz doğru çalışma alışkanlıkları geliştiremediği, daha çok temel duruş tutuş ve deşifre boyutunda davranışları uygulayabildiği belirlenmiştir.

**Tablo 4. İkinci Sınıf Düzeyindeki Davranış Dağılımları**

| Davranışlar | Puanlama       |                     |               |               |            | Toplam |
|-------------|----------------|---------------------|---------------|---------------|------------|--------|
|             | Tamamen<br>(4) | Büyük<br>Ölçüde (3) | Kısmen<br>(2) | Çok az<br>(1) | Hiç<br>(0) |        |

|                                                             |   |      |      |      |      |     |     |
|-------------------------------------------------------------|---|------|------|------|------|-----|-----|
| 1)Kemanın akordunu yaptı                                    | f | 4    | 8    | 3    | -    | -   | 15  |
|                                                             | % | 26.7 | 53.3 | 20   | -    | -   | 100 |
| 2)Nota sehpasını uygun çalışma pozisyonuna ayarladı         | f | 4    | 11   | -    | -    | -   | 15  |
|                                                             | % | 26.7 | 73.3 | -    | -    | -   | 100 |
| 3)Isınma amaçlı beden egzersizleri yaptı                    | f | -    | -    | -    | -    | 15  | 15  |
|                                                             | % | -    | -    | -    | -    | 100 | 100 |
| 4)Etüdü analiz etti                                         | f | 2    | 6    | 1    | -    | 6   | 15  |
|                                                             | % | 13.3 | 40   | 6.7  | -    | 40  | 100 |
| 5)Doğru duruş ve tutuş pozisyonu aldı                       | f | 6    | 6    | 3    | -    | -   | 15  |
|                                                             | % | 40   | 40   | 20   | -    | -   | 100 |
| 6)Etüde uygun tonda gam çalışmaları yaptı                   | f | 3    | 3    | -    | -    | 9   | 15  |
|                                                             | % | 20   | 20   | -    | -    | 60  | 100 |
| 7)Etüdü yavaş bir tempoda deşifre etti                      | f | 6    | 7    | 2    | -    | -   | 15  |
|                                                             | % | 40   | 46.7 | 13.3 | -    | -   | 100 |
| 8)Etüt üzerine notlar alarak çalıştı                        | f | -    | 3    | 3    | -    | 9   | 15  |
|                                                             | % | -    | 20   | 20   | -    | 60  | 100 |
| 9)Hata yaptığı ölçüleri yeniden çalıştı                     | f | -    | 6    | 4    | 5    | -   | 15  |
|                                                             | % | -    | 40   | 26.7 | 33.3 | -   | 100 |
| 10)Etüt içerisinde yer alan değiştirici işaretleri uyguladı | f | 4    | 5    | 2    | 4    | -   | 15  |
|                                                             | % | 26.7 | 33.3 | 13.3 | 26.7 | -   | 100 |
| 11)Nüans terimlerini uyguladı                               | f | -    | 3    | 7    | 5    | -   | 15  |
|                                                             | % | -    | 20   | 46.7 | 33.3 | -   | 100 |
| 12)Parmak numaralarını uyguladı                             | f | 3    | 9    | 3    | -    | -   | 15  |
|                                                             | % | 20   | 60   | 20   | -    | -   | 100 |
| 13)Yay tekniklerini uyguladı                                | f | 4    | 5    | 2    | 4    | -   | 15  |
|                                                             | % | 26.7 | 33.3 | 13.3 | 26.7 | -   | 100 |
| 14)Entonasyona dikkat etti                                  | f | -    | 4    | 8    | 3    | -   | 15  |
|                                                             | % | -    | 26.7 | 53.3 | 20   | -   | 100 |
| 15)Ritim kalıplarını uyguladı                               | f | 1    | 6    | 6    | 2    | -   | 15  |
|                                                             | % | 6.7  | 40   | 40   | 13.3 | -   | 100 |
| 16)Tempo artırımı yaptı                                     | f | 2    | 4    | 3    | -    | 6   | 15  |
|                                                             | % | 13.3 | 26.7 | 20   | -    | 40  | 100 |
| 17)Vibratoyu doğru ve yerinde kullandı                      | f | -    | 1    | 8    | 3    | 3   | 15  |
|                                                             | % | -    | 6.7  | 53.3 | 20   | 20  | 100 |
| 18)Duruş tutuş sabit kaldı                                  | f | -    | 6    | 3    | 6    | -   | 15  |
|                                                             | % | -    | 40   | 20   | 40   | -   | 100 |
|                                                             | f | 6    | 3    | 2    | 4    | -   | 15  |

|                                                                       |   |    |    |      |      |    |     |
|-----------------------------------------------------------------------|---|----|----|------|------|----|-----|
| 19)Çalışmayı bölmeden belirli bir konsantrasyon içinde gerçekleştirdi | % | 40 | 20 | 13.3 | 26.7 | -  | 100 |
| 20)Çalışma sonunda etüdü istenilen tempo ve müzikalitede seslendirdi  | f | 3  | 3  | 3    | 3    | 3  | 15  |
|                                                                       | % | 20 | 20 | 20   | 20   | 20 | 100 |

Tablo 4’de; 1,2, 5, 7, 12, 18, 19 numaralı davranışların uygulanmasında uzman puanlarının “tamamen” ve “büyük ölçüde”; 11, 14, 17 numaralı davranışların uygulanmasında uzman puanlarının “kısmen”; 3, 8, 6 numaralı davranışların uygulanmasında ise uzman puanlarının “çok az” ve “hiç” olarak yüzde bazında yüksek çıktığı görülmektedir. Diğer taraftan, 4 numaralı davranışta “büyük ölçüde” ve “hiç” değerlendirmelerinin, 9 numaralı davranışta “büyük ölçüde” ve “çok az” değerlendirmelerinin, 10 ve 13 numaralı davranışlarda “tamamen”, “büyük ölçüde”, “çok az” değerlendirmelerinin, 15 numaralı davranışta “büyük ölçüde” ve “kısmen” değerlendirmelerinin, 16 numaralı davranışta “tamamen” ve “büyük ölçüde” ile “hiç” değerlendirmelerinin eşit olduğu 20 numaralı davranışta ise tüm baremlerin eşit olduğu görülmektedir.

İkinci sınıf öğrencilerinin genelinde doğru çalışma alışkanlıklarını orta düzeyde geliştirebildikleri, bununla birlikte bazı davranışların bireysel farklılıklar göstererek olumlu ve olumsuz yönde eşitlik gösterdiği belirlenmiştir.

**Tablo 5. Üçüncü Sınıf Düzeyindeki Davranış Dağılımları**

| Davranışlar                                         | Puanlama       |                     |               |               |            |  | Toplam |
|-----------------------------------------------------|----------------|---------------------|---------------|---------------|------------|--|--------|
|                                                     | Tamamen<br>(4) | Büyük<br>Ölçüde (3) | Kısmen<br>(2) | Çok az<br>(1) | Hiç<br>(0) |  |        |
| 1)Kemanın akordunu yaptı                            | f 4            | 8                   | 1             | 2             | -          |  | 15     |
|                                                     | % 26.7         | 53.3                | 6.7           | 13.3          | -          |  | 100    |
| 2)Nota sehpasını uygun çalışma pozisyonuna ayarladı | f 6            | 5                   | 1             | 3             | -          |  | 15     |
|                                                     | % 40           | 33.3                | 6.7           | 20            | -          |  | 100    |
| 3)Isınma amaçlı beden egzersizleri yaptı            | f 2            | 2                   | 2             | 2             | 9          |  | 15     |
|                                                     | % 13.3         | 13.3                | 13.3          | 13.3          | 60         |  | 100    |
| 4)Etüdü analiz etti                                 | f 1            | 9                   | 3             | 2             | -          |  | 15     |
|                                                     | % 6.7          | 60                  | 20            | 13.3          | -          |  | 100    |
| 5)Doğru duruş ve tutuş pozisyonu aldı               | f 2            | 5                   | 8             | -             | -          |  | 15     |
|                                                     | % 13.3         | 33.3                | 53.3          | -             | -          |  | 100    |
| 6)Etüde uygun tonda gam çalışmaları yaptı           | f 5            | 6                   | 4             | -             | -          |  | 15     |
|                                                     | % 33.3         | 40                  | 26.7          | -             | -          |  | 100    |
| 7)Etüdü yavaş bir tempoda deşifre etti              | f 7            | 3                   | 5             | -             | -          |  | 15     |

|                                                                       |   |      |      |      |      |    |     |
|-----------------------------------------------------------------------|---|------|------|------|------|----|-----|
|                                                                       | % | 46.7 | 20   | 33.3 | -    | -  | 100 |
| 8)Etüt üzerine notlar alarak çalıştı                                  | f | 6    | 7    | 2    | -    | -  | 15  |
|                                                                       | % | 40   | 46.7 | 13.3 | -    | -  | 100 |
| 9)Hata yaptığı ölçüleri yeniden çalıştı                               | f | 6    | 5    | 4    | -    | -  | 15  |
|                                                                       | % | 40   | 33.3 | 26.7 | -    | -  | 100 |
| 10)Etüt içerisinde yer alan değiştirici işaretleri uyguladı           | f | 4    | 9    | -    | 2    | -  | 15  |
|                                                                       | % | 26.7 | 60   | -    | 13.3 | -  | 100 |
| 11)Nüans terimlerini uyguladı                                         | f | 4    | 6    | 3    | 2    | -  | 15  |
|                                                                       | % | 26.7 | 40   | 20   | 13.3 | -  | 100 |
| 12)Parmak numaralarını uyguladı                                       | f | 5    | 5    | 3    | 2    | -  | 15  |
|                                                                       | % | 33.3 | 33.3 | 20   | 13.3 | -  | 100 |
| 13)Yay tekniklerini uyguladı                                          | f | 3    | 8    | 1    | -    | 3  | 15  |
|                                                                       | % | 20   | 53.3 | 6.7  | -    | 20 | 100 |
| 14)Entonasyona dikkat etti                                            | f | 3    | 6    | 5    | 1    | -  | 15  |
|                                                                       | % | 20   | 40   | 33.3 | 6.7  | -  | 100 |
| 15)Ritim kalıplarını uyguladı                                         | f | 3    | 8    | 4    | -    | -  | 15  |
|                                                                       | % | 20   | 53.3 | 26.7 | -    | -  | 100 |
| 16)Tempo artırımı yaptı                                               | f | 5    | 6    | 4    | -    | -  | 15  |
|                                                                       | % | 33.3 | 40   | 26.7 | -    | -  | 100 |
| 17)Vibratoyu doğru ve yerinde kullandı                                | f | 3    | 5    | 2    | 2    | 3  | 15  |
|                                                                       | % | 20   | 33.3 | 13.3 | 13.3 | 20 | 100 |
| 18)Duruş tutuş sabit kaldı                                            | f | 2    | 9    | 3    | 1    | -  | 15  |
|                                                                       | % | 13.3 | 60   | 20   | 6.7  | -  | 100 |
| 19)Çalışmayı bölmeden belirli bir konsantrasyon içinde gerçekleştirdi | f | 3    | 3    | 5    | 1    | 3  | 15  |
|                                                                       | % | 20   | 20   | 33.3 | 6.7  | 20 | 100 |
| 20)Çalışma sonunda etüdü istenilen tempo ve müzikalitede seslendirdi  | f | 4    | 4    | 4    | -    | 3  | 15  |
|                                                                       | % | 26.7 | 26.7 | 26.7 | -    | 20 | 100 |

Tablo 5’de; 1, 2, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 18, numaralı davranışların uygulanmasında uzman puanlarının “tamamen” ve “büyük ölçüde”; 5, 19 numaralı davranışın uygulanmasında uzman puanlarının “kısmen”; 3 numaralı davranışın uygulanmasında ise uzman puanlarının “hiç” olarak yüzde bazında yüksek çıktığı görülmektedir. Diğer taraftan, 7 numaralı davranışta “tamamen” ve “kısmen” değerlendirmelerinin, 14 numaralı davranışta “büyük ölçüde” ve “kısmen” değerlendirmelerinin, 17 numaralı davranışta “büyük ölçüde”, “çok az” ve “hiç” değerlendirmelerinin birbirine yakın olduğu, 20 numaralı davranışta ise “tamamen”, “büyük ölçüde”, “kısmen” ve “hiç” değerlendirmelerinin eşit olduğu görülmektedir.

Üçüncü sınıf öğrencilerinin genel olarak doğru çalışma alışkanlıklarını gerçekleştirebildikleri, bununla birlikte bazı davranışların bireysel farklılıklar göstererek olumlu ve olumsuz yönde eşitlik gösterdiği belirlenmiştir.

**Tablo 6. Dördüncü Sınıf Düzeyindeki Davranış Dağılımları**

| Davranışlar                                                 | Puanlama       |                     |               |               |            |    | Toplam |
|-------------------------------------------------------------|----------------|---------------------|---------------|---------------|------------|----|--------|
|                                                             | Tamamen<br>(4) | Büyük<br>Ölçüde (3) | Kısmen<br>(2) | Çok az<br>(1) | Hiç<br>(0) |    |        |
| 1)Kemanın akordunu yaptı                                    | f              | 8                   | 7             | -             | -          | -  | 15     |
|                                                             | %              | 53.3                | 46.7          | -             | -          | -  | 100    |
| 2)Nota sehpasını uygun çalışma pozisyonuna ayarladı         | f              | 9                   | 6             | -             | -          | -  | 15     |
|                                                             | %              | 60                  | 40            | -             | -          | -  | 100    |
| 3)Isınma amaçlı beden egzersizleri yaptı                    | f              | -                   | 3             | -             | -          | 12 | 15     |
|                                                             | %              | -                   | 20            | -             | -          | 80 | 100    |
| 4)Etüdü analiz etti                                         | f              | 4                   | 2             | 1             | 5          | 3  | 15     |
|                                                             | %              | 26.7                | 13.3          | 6.7           | 33.3       | 20 | 100    |
| 5)Doğru duruş ve tutuş pozisyonu aldı                       | f              | 6                   | 9             | -             | -          | -  | 15     |
|                                                             | %              | 40                  | 60            | -             | -          | -  | 100    |
| 6)Etüde uygun tonda gam çalışmaları yaptı                   | f              | 9                   | 6             | -             | -          | -  | 15     |
|                                                             | %              | 40                  | 40            | -             | -          | -  | 100    |
| 7)Etüdü yavaş bir tempoda deşifre etti                      | f              | 8                   | 7             | -             | -          | -  | 15     |
|                                                             | %              | 53.3                | 46.7          | -             | -          | -  | 100    |
| 8)Etüt üzerine notlar alarak çalıştı                        | f              | 3                   | 3             | -             | 6          | 3  | 15     |
|                                                             | %              | 20                  | 20            | -             | 40         | 20 | 100    |
| 9)Hata yaptığı ölçüleri yeniden çalıştı                     | f              | 4                   | 4             | 7             | -          | -  | 15     |
|                                                             | %              | 26.7                | 26.7          | 46.7          | -          | -  | 100    |
| 10)Etüt içerisinde yer alan değiştirici işaretleri uyguladı | f              | 1                   | 9             | 5             | -          | -  | 15     |
|                                                             | %              | 6.7                 | 60            | 33.3          | -          | -  | 100    |
| 11)Nüans terimlerini uyguladı                               | f              | 4                   | 5             | 6             | -          | -  | 15     |
|                                                             | %              | 26.7                | 33.3          | 40            | -          | -  | 100    |
| 12)Parmak numaralarını uyguladı                             | f              | 5                   | 10            | -             | -          | -  | 15     |
|                                                             | %              | 33.3                | 66.7          | -             | -          | -  | 100    |
| 13)Yay tekniklerini uyguladı                                | f              | 11                  | 4             | -             | -          | -  | 15     |
|                                                             | %              | 73.3                | 26.7          | -             | -          | -  | 100    |
| 14)Entonasyona dikkat etti                                  | f              | 8                   | 7             | -             | -          | -  | 15     |
|                                                             | %              | 53.3                | 46.7          | -             | -          | -  | 100    |
| 15)Ritim kalıplarını uyguladı                               | f              | 9                   | 6             | -             | -          | -  | 15     |

|                                                                       |   |      |      |      |      |   |     |
|-----------------------------------------------------------------------|---|------|------|------|------|---|-----|
|                                                                       | % | 60   | 40   | -    | -    | - | 100 |
| 16)Tempo artırımı yaptı                                               | f | 9    | 6    | -    | -    | - | 15  |
|                                                                       | % | 60   | 40   | -    | -    | - | 100 |
| 17)Vibratoyu doğru ve yerinde kullandı                                | f | 1    | 5    | 3    | 6    | - | 15  |
|                                                                       | % | 6.7  | 33.3 | 20   | 40   | - | 100 |
| 18)Duruş tutuş sabit kaldı                                            | f | 8    | 4    | 3    | -    | - | 15  |
|                                                                       | % | 53.3 | 26.7 | 20   | -    | - | 100 |
| 19)Çalışmayı bölmeden belirli bir konsantrasyon içinde gerçekleştirdi | f | 4    | 2    | 4    | 5    | - | 15  |
|                                                                       | % | 26.7 | 13.3 | 26.7 | 33.3 | - | 100 |
| 20)Çalışma sonunda etüdü istenilen tempo ve müzikalitede seslendirdi  | f | 8    | 7    | -    | -    | - | 15  |
|                                                                       | % | 53.3 | 46.7 | -    | -    | - | 100 |

Tablo 6’da; 1, 2, 5, 6, 7, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 20 numaralı davranışların uygulanmasında uzman puanlarının “tamamen” ve “büyük ölçüde”; 9 numaralı davranışın uygulanmasında uzman puanlarının “kısmen”; 3, 4, 8 numaralı davranışın uygulanmasında ise uzman puanlarının “hiç” ve “çok az” olarak yüzde bazında yüksek çıktığı görülmektedir. Diğer taraftan, 11 numaralı davranışta “büyük ölçüde” ve “kısmen” değerlendirmelerinin, 17 numaralı davranışta “büyük ölçüde” ve “çok az” değerlendirmelerinin, birbirine yakın olduğu, 19 numaralı davranışta ise “tamamen” ve “kısmen” değerlendirmelerinin eşit olduğu “çok az” değerlendirmesinin bunlara göre yüksek olduğu görülmektedir.

Dördüncü sınıf öğrencilerinin genel olarak doğru çalışma alışkanlıklarını gerçekleştirebildikleri, bununla birlikte bazı davranışların bireysel farklılıklar göstererek olumlu ve olumsuz yönde eşitlik gösterdiği belirlenmiştir.

### 3.2. Öğrencilerin Çalışma Alışkanlıklarında Değerlendirme Ölçeğinde Belirlenen Davranışlar Bazındaki Dağılımlarda Sınıf Düzeyinde Farklılık Ne Ölçüdedir?

#### 3.2.1. Birinci ve İkinci Sınıf Davranışlarına Göre Uzman Puanlaması Ortalama Farklılıkları

Tablo 7. Birinci ve ikinci sınıf davranış farklılıklarına ilişkin “Mann-Withney U” testi sonuçları

| Davranışlar              | N                            | 1.Sınıf-<br>2.sınıf | Sıra<br>Ortalaması | Sıra<br>Toplamı | U      | p      |
|--------------------------|------------------------------|---------------------|--------------------|-----------------|--------|--------|
| 1)Kemanın akordunu yaptı | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf             | 9,03               | 135,50          | 15,500 | 0,000* |
|                          |                              | 2.Sınıf             | 21,97              | 329,50          |        |        |
|                          |                              | 1.Sınıf             | 8,37               | 125,50          | 5,500  | 0,000* |

|                                                                       |                           |         |       |        |         |        |
|-----------------------------------------------------------------------|---------------------------|---------|-------|--------|---------|--------|
| 2)Nota sehpasını uygun çalışma pozisyonuna ayarladı                   | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 2.Sınıf | 22,63 | 339,50 |         |        |
| 3)İsınma amaçlı beden egzersizleri yaptı                              | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 1.Sınıf | 15,50 | 232,50 | 112,500 | 1,000  |
|                                                                       |                           | 2.Sınıf | 15,50 | 232,50 |         |        |
| 4)Etüdü analiz etti                                                   | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 1.Sınıf | 12,40 | 186,00 | 66,000  | 0,027* |
|                                                                       |                           | 2.Sınıf | 18,60 | 279,00 |         |        |
| 5)Doğru duruş ve tutuş pozisyonu aldı                                 | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 1.Sınıf | 11,90 | 178,50 | 58,500  | 0,015* |
|                                                                       |                           | 2.Sınıf | 19,10 | 286,50 |         |        |
| 6)Etüde uygun tonda gam çalışmaları yaptı                             | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 1.Sınıf | 12,50 | 187,50 | 67,500  | 0,007* |
|                                                                       |                           | 2.Sınıf | 18,50 | 227,50 |         |        |
| 7)Etüdü yavaş bir tempoda deşifre etti                                | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 1.Sınıf | 12,00 | 180,00 | 60,000  | 0,015* |
|                                                                       |                           | 2.Sınıf | 19,00 | 285,00 |         |        |
| 8)Etüt üzerine notlar alarak çalıştı                                  | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 1.Sınıf | 13,40 | 201,00 | 81,000  | 0,106  |
|                                                                       |                           | 2.Sınıf | 17,60 | 264,00 |         |        |
| 9)Hata yaptığı ölçütleri yeniden çalıştı                              | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 1.Sınıf | 19,00 | 285,00 | 60,000  | 0,019* |
|                                                                       |                           | 2.Sınıf | 12,00 | 180,00 |         |        |
| 10)Etüt içerisinde yer alan değiştirici işaretleri uyguladı           | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 1.Sınıf | 14,30 | 214,50 | 94,500  | 0,437  |
|                                                                       |                           | 2.Sınıf | 16,70 | 250,50 |         |        |
| 11)Nüans terimlerini uyguladı                                         | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 1.Sınıf | 15,43 | 231,50 | 111,500 | 0,965  |
|                                                                       |                           | 2.Sınıf | 15,57 | 233,50 |         |        |
| 12)Parmak numaralarını uyguladı                                       | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 1.Sınıf | 16,80 | 252,00 | 93,000  | 0,383  |
|                                                                       |                           | 2.Sınıf | 14,20 | 213,00 |         |        |
| 13)Yay tekniklerini uyguladı                                          | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 1.Sınıf | 13,20 | 198,00 | 78,000  | 0,138  |
|                                                                       |                           | 2.Sınıf | 17,80 | 267,00 |         |        |
| 14)Entonasyona dikkat etti                                            | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 1.Sınıf | 12,33 | 185,00 | 65,000  | 0,038* |
|                                                                       |                           | 2.Sınıf | 18,67 | 280,00 |         |        |
| 15)Ritim kalıplarını uyguladı                                         | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 1.Sınıf | 13,40 | 201,00 | 81,000  | 0,155  |
|                                                                       |                           | 2.Sınıf | 17,60 | 264,00 |         |        |
| 16)Tempo artırımı yaptı                                               | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 1.Sınıf | 14,87 | 223,00 | 103,000 | 0,681  |
|                                                                       |                           | 2.Sınıf | 16,13 | 242,00 |         |        |
| 17)Vibratoyu doğru ve yerinde kullandı                                | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 1.Sınıf | 15,17 | 227,50 | 107,500 | 0,823  |
|                                                                       |                           | 2.Sınıf | 15,83 | 237,50 |         |        |
| 18)Duruş tutuş sabit kaldı                                            | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 1.Sınıf | 19,10 | 286,50 | 58,500  | 0,020* |
|                                                                       |                           | 2.Sınıf | 11,90 | 178,50 |         |        |
| 19)Çalışmayı bölmeden belirli bir konsantrasyon içinde gerçekleştirdi | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 1.Sınıf | 8,67  | 130,00 | 10,000  | 0,000* |
|                                                                       |                           | 2.Sınıf | 22,33 | 335,00 |         |        |

|                          |                      |         |       |        |        |       |
|--------------------------|----------------------|---------|-------|--------|--------|-------|
| 20)Çalışma sonunda etüdü | 10x3 Değerlendirmeci | 1.Sınıf | 14,10 | 211,50 | 91,500 | 0,369 |
| istenilen tempo ve       | (30)                 | 2.Sınıf | 16,90 | 253,50 |        |       |
| müzikalitede seslendirdi |                      |         |       |        |        |       |

Tablo 7’de görüldüğü gibi; Mann-Withney U testi sonuçlarında 1, 2, 4, 5, 6, 7, 14, 19 numaralı davranışlar için ( $p<0,05$ ) gözlenen farkın ikinci sınıfların lehine olduğu görülmektedir.9 ve 18 numaralı davranışlarda ( $p<0,05$ ) gözlenen farkın birinci sınıfların lehine olduğu görülmektedir.3, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 20 numaralı davranışlarda ise ( $p>0,05$ ) birinci ve ikinci sınıf davranış düzeyinde anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir.

### 3.2.2.Birinci ve Üçüncü Sınıf Davranışlarına Göre Uzman Puanlaması Ortalama Farklılıkları

**Tablo 8. Birinci ve üçüncü sınıf davranış farklılıklarına ilişkin “Mann-Withney U” testi sonuçları**

| Davranışlar                                                    | N                            | 1.Sınıf-<br>3.sınıf | Sıra<br>Ortalaması | Sıra<br>Toplamı | U       | p      |
|----------------------------------------------------------------|------------------------------|---------------------|--------------------|-----------------|---------|--------|
| 1)Kemanın akordunu yaptı                                       | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf             | 9,10               | 136,50          | 16,500  | 0,000* |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 21,90              | 328,50          |         |        |
| 2)Nota sehpasını uygun<br>çalışma pozisyonuna ayarladı         | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf             | 8,90               | 133,50          | 13,500  | 0,000* |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 22,10              | 331,50          |         |        |
| 3)Isınma amaçlı beden<br>egzersizleri yaptı                    | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf             | 12,50              | 187,50          | 67,500  | 0,008* |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 18,50              | 277,50          |         |        |
| 4)Etüdü analiz etti                                            | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf             | 9,90               | 148,50          | 28,500  | 0,000* |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 21,10              | 316,50          |         |        |
| 5)Doğru duruş ve tutuş<br>pozisyonu aldı                       | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf             | 15,47              | 232,00          | 112,000 | 0,981  |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 15,53              | 233,00          |         |        |
| 6)Etüde uygun tonda gam<br>çalışmaları yaptı                   | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf             | 8,00               | 120,00          | 0,000   | 0,000* |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 23,00              | 345,00          |         |        |
| 7)Etüdü yavaş bir tempoda<br>deşifre etti                      | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf             | 13,17              | 197,50          | 77,500  | 0,120  |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 17,83              | 267,50          |         |        |
| 8)Etüt üzerine notlar alarak<br>çalıştı                        | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf             | 8,00               | 120,00          | 0,000   | 0,000* |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 23,00              | 345,00          |         |        |
| 9)Hata yaptığı ölçüleri<br>yeniden çalıştı                     | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf             | 14,43              | 216,50          | 96,500  | 0,476  |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 46,57              | 248,50          |         |        |
| 10)Etüt içerisinde yer alan<br>değiştirici işaretleri uyguladı | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf             | 12,10              | 181,50          | 61,500  | 0,024* |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 18,90              | 283,50          |         |        |

|                                                                       |                              |                    |                |                  |         |        |
|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------|--------------------|----------------|------------------|---------|--------|
| 11)Nüans terimlerini uyguladı                                         | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf<br>3.Sınıf | 12,00<br>19,00 | 180,00<br>285,00 | 60,000  | 0,025* |
| 12)Parmak numaralarını uyguladı                                       | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf<br>3.Sınıf | 16,53<br>14,47 | 248,00<br>217,00 | 97,000  | 0,497  |
| 13)Yay tekniklerini uyguladı                                          | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf<br>3.Sınıf | 12,87<br>18,13 | 193,00<br>272,00 | 73,000  | 0,081  |
| 14)Entonasyona dikkat etti                                            | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf<br>3.Sınıf | 10,53<br>20,47 | 158,00<br>307,00 | 38,000  | 0,001* |
| 15)Ritim kalıplarını uyguladı                                         | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf<br>3.Sınıf | 10,80<br>20,20 | 162,00<br>303,00 | 42,000  | 0,002* |
| 16)Tempo artırımı yaptı                                               | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf<br>3.Sınıf | 11,07<br>19,93 | 166,00<br>299,00 | 46,000  | 0,005* |
| 17)Vibratoyu doğru ve yerinde kullandı                                | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf<br>3.Sınıf | 13,00<br>18,00 | 195,00<br>270,00 | 75,000  | 0,109  |
| 18)Duruş tutuş sabit kaldı                                            | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf<br>3.Sınıf | 16,17<br>14,83 | 242,50<br>222,50 | 102,500 | 0,662  |
| 19)Çalışmayı bölmeden belirli bir konsantrasyon içinde gerçekleştirdi | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf<br>3.Sınıf | 10,17<br>20,83 | 152,50<br>312,50 | 32,500  | 0,000* |
| 20)Çalışma sonunda etüdü istenilen tempo ve müzikalitede seslendirdi  | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf<br>3.Sınıf | 12,67<br>18,33 | 190,00<br>275,00 | 70,000  | 0,071  |

Tablo 8’de görüldüğü gibi; Mann-Withney U testi sonuçlarında 1, 2, 3, 4, 6, 8, 10, 11, 14, 15, 16, 19 numaralı davranışlar için ( $p<0,05$ ) gözlenen farkın üçüncü sınıfların lehine olduğu görülmektedir. 5, 7, 9, 12, 13, 17, 18, 20 numaralı davranışlarda ise ( $p>0,05$ ) birinci ve üçüncü sınıf davranış düzeyinde anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir.

### 3.2.3.Birinci ve Dördüncü Sınıf Davranışlarına Göre Uzman Puanlaması Ortalama Farklılıkları

Tablo 9. Birinci ve dördüncü sınıf davranış farklılıklarına ilişkin “Mann-Withney U” testi sonuçları

| Davranışlar              | N                            | 1.Sınıf-<br>4.sınıf | Sıra<br>Ortalaması | Sıra<br>Toplamı  | U     | p      |
|--------------------------|------------------------------|---------------------|--------------------|------------------|-------|--------|
| 1)Kemanın akordunu yaptı | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf<br>4.Sınıf  | 8,47<br>22,53      | 127,00<br>338,00 | 7,000 | 0,000* |

|                                                                       |                              |         |       |        |         |        |
|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------|---------|-------|--------|---------|--------|
| 2)Nota sehpasını uygun çalışma pozisyonuna ayarladı                   | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf | 8,20  | 123,00 | 3,000   | 0,000* |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 22,80 | 342,00 |         |        |
| 3)Isınma amaçlı beden egzersizleri yaptı                              | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf | 14,00 | 210,00 | 90,000  | 0,073  |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 17,00 | 255,00 |         |        |
| 4)Etüdü analiz etti                                                   | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf | 11,20 | 168,00 | 48,000  | 0,004* |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 19,00 | 297,00 |         |        |
| 5)Doğru duruş ve tutuş pozisyonu aldı                                 | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf | 10,40 | 156,00 | 36,000  | 0,000* |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 20,60 | 309,00 |         |        |
| 6)Etüde uygun tonda gam çalışmaları yaptı                             | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf | 8,00  | 120,00 | 0,000   | 0,000* |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 23,00 | 345,00 |         |        |
| 7)Etüdü yavaş bir tempoda deşifre etti                                | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf | 10,33 | 155,00 | 35,000  | 0,000* |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 20,67 | 310,00 |         |        |
| 8)Etüt üzerine notlar alarak çalıştı                                  | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf | 10,40 | 156,00 | 36,000  | 0,001* |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 20,60 | 309,00 |         |        |
| 9)Hata yaptığı ölçüleri yeniden çalıştı                               | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf | 16,23 | 243,50 | 101,500 | 0,628  |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 14,77 | 221,50 |         |        |
| 10)Etüt içerisinde yer alan değiştirici işaretleri uyguladı           | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf | 13,30 | 199,50 | 79,500  | 0,134  |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 17,70 | 265,50 |         |        |
| 11)Nüans terimlerini uyguladı                                         | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf | 11,77 | 176,50 | 56,500  | 0,015* |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 19,23 | 288,50 |         |        |
| 12)Parmak numaralarını uyguladı                                       | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf | 15,50 | 232,50 | 112,500 | 1,000  |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 15,50 | 232,50 |         |        |
| 13)Yay tekniklerini uyguladı                                          | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf | 8,80  | 132,00 | 12,000  | 0,000* |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 22,20 | 333,00 |         |        |
| 14)Entonasyona dikkat etti                                            | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf | 8,70  | 130,50 | 10,500  | 0,000* |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 22,30 | 334,50 |         |        |
| 15)Ritim kalıplarını uyguladı                                         | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf | 8,60  | 129,00 | 9,000   | 0,000* |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 22,40 | 336,00 |         |        |
| 16)Tempo artırımı yaptı                                               | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf | 10,00 | 150,00 | 30,000  | 0,000* |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 21,00 | 315,00 |         |        |
| 17)Vibratoyu doğru ve yerinde kullandı                                | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf | 13,17 | 197,50 | 77,500  | 0,123  |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 17,83 | 267,50 |         |        |
| 18)Duruş tutuş sabit kaldı                                            | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf | 13,90 | 208,50 | 88,500  | 0,285  |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 17,10 | 256,50 |         |        |
| 19)Çalışmayı bölmeden belirli bir konsantrasyon içinde gerçekleştirdi | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 1.Sınıf | 8,83  | 132,50 | 12,500  | 0,000* |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 22,17 | 332,50 |         |        |

|                          |                      |         |       |        |        |        |
|--------------------------|----------------------|---------|-------|--------|--------|--------|
| 20)Çalışma sonunda etüdü | 10x3 Değerlendirmeci | 1.Sınıf | 8,89  | 134,00 | 14,000 | 0,000* |
| istenilen tempo ve       | (30)                 | 4.Sınıf | 22,07 | 331,00 |        |        |
| müzikalitede seslendirdi |                      |         |       |        |        |        |

Tablo 9’da görüldüğü gibi; Mann-Withney U testi sonuçlarında 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 13, 14, 15, 16, 19, 20 numaralı davranışlar için ( $p<0,05$ ) gözlenen farkın dördüncü sınıfların lehine olduğu görülmektedir. 3, 9, 10, 12, 17, 18 numaralı davranışlarda ise ( $p>0,05$ ) birinci ve dördüncü sınıf davranış düzeyinde anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir.

### 3.2.3.İkinci ve Üçüncü Sınıf Davranışlarına Göre Uzman Puanlaması Ortalama Farklılıkları

**Tablo 10. İkinci ve üçüncü sınıf davranış farklılıklarına ilişkin “Mann-Withney U” testi sonuçları**

| Davranışlar                                                    | N                            | 2.Sınıf-<br>3.sınıf | Sıra<br>Ortalaması | Sıra<br>Toplamı | U       | p      |
|----------------------------------------------------------------|------------------------------|---------------------|--------------------|-----------------|---------|--------|
| 1)Kemanın akordunu yaptı                                       | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf             | 15,70              | 235,50          | 109,500 | 0,891  |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 15,30              | 229,50          |         |        |
| 2)Nota sehpasını uygun<br>çalışma pozisyonuna ayarladı         | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf             | 15,97              | 239,50          | 105,500 | 0,747  |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 15,03              | 225,50          |         |        |
| 3)Isınma amaçlı beden<br>egzersizleri yaptı                    | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf             | 12,50              | 187,50          | 67,500  | 0,008* |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 18,50              | 277,50          |         |        |
| 4)Etüdü analiz etti                                            | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf             | 13,97              | 209,50          | 89,500  | 0,305  |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 17,03              | 255,50          |         |        |
| 5)Doğru duruş ve tutuş<br>pozisyonu aldı                       | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf             | 18,60              | 279,00          | 66,000  | 0,040* |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 12,40              | 186,00          |         |        |
| 6)Etüde uygun tonda gam<br>çalışmaları yaptı                   | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf             | 11,90              | 178,50          | 58,500  | 0,020* |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 19,10              | 286,50          |         |        |
| 7)Etüdü yavaş bir tempoda<br>deşifre etti                      | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf             | 15,97              | 239,50          | 105,500 | 0,756  |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 15,03              | 225,50          |         |        |
| 8)Etüt üzerine notlar alarak<br>çalıştı                        | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf             | 9,30               | 139,50          | 19,500  | 0,000* |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 21,70              | 325,50          |         |        |
| 9)Hata yaptığı ölçütleri<br>yeniden çalıştı                    | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf             | 11,13              | 167,00          | 47,000  | 0,005* |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 19,87              | 298,00          |         |        |
| 10)Etüt içerisinde yer alan<br>değiştirici işaretleri uyguladı | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf             | 14,17              | 212,50          | 92,500  | 0,374  |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 16,83              | 252,50          |         |        |
| 11)Nüans terimlerini<br>uyguladı                               | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf             | 11,57              | 173,50          | 53,500  | 0,011* |
|                                                                |                              | 3.Sınıf             | 19,43              | 291,50          |         |        |

|                                                                       |                           |         |       |        |         |        |
|-----------------------------------------------------------------------|---------------------------|---------|-------|--------|---------|--------|
| 12)Parmak numaralarını uyguladı                                       | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 2.Sınıf | 15,70 | 235,50 | 109,500 | 0,894  |
|                                                                       |                           | 3.Sınıf | 15,30 | 229,50 |         |        |
| 13)Yay tekniklerini uyguladı                                          | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 2.Sınıf | 15,53 | 233,00 | 112,000 | 0,983  |
|                                                                       |                           | 3.Sınıf | 15,47 | 232,00 |         |        |
| 14)Entonasyona dikkat etti                                            | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 2.Sınıf | 12,37 | 185,50 | 65,500  | 0,038* |
|                                                                       |                           | 3.Sınıf | 18,63 | 279,50 |         |        |
| 15)Ritim kalıplarını uyguladı                                         | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 2.Sınıf | 12,90 | 193,50 | 73,500  | 0,081  |
|                                                                       |                           | 3.Sınıf | 18,10 | 271,50 |         |        |
| 16)Tempo artırımı yaptı                                               | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 2.Sınıf | 11,93 | 179,00 | 59,000  | 0,021* |
|                                                                       |                           | 3.Sınıf | 19,07 | 286,00 |         |        |
| 17)Vibratoyu doğru ve yerinde kullandı                                | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 2.Sınıf | 12,93 | 194,00 | 74,000  | 0,100  |
|                                                                       |                           | 3.Sınıf | 18,07 | 271,00 |         |        |
| 18)Duruş tutuş sabit kaldı                                            | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 2.Sınıf | 12,10 | 181,50 | 61,500  | 0,022* |
|                                                                       |                           | 3.Sınıf | 18,90 | 283,50 |         |        |
| 19)Çalışmayı bölmeden belirli bir konsantrasyon içinde gerçekleştirdi | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 2.Sınıf | 17,30 | 259,50 | 85,500  | 0,250  |
|                                                                       |                           | 3.Sınıf | 13,70 | 205,50 |         |        |
| 20)Çalışma sonunda etüdü istenilen tempo ve müzikalitede seslendirdi  | 10x3 Değerlendirmeci (30) | 2.Sınıf | 14,30 | 214,50 | 94,500  | 0,445  |
|                                                                       |                           | 3.Sınıf | 16,70 | 250,50 |         |        |

Tablo 10’da görüldüğü gibi; Mann-Withney U testi sonuçlarında 3, 6, 8, 9, 11, 14, 16, 18 numaralı davranışlar için ( $p<0,05$ ) gözlenen farkın üçüncü sınıfların lehine olduğu görülmektedir.5 numaralı davranışlarda ( $p<0,05$ ) gözlenen farkın ikinci sınıfların lehine olduğu görülmektedir.1, 2, 4, 10, 12, 13, 15, 17, 19, 20 numaralı davranışlarda ise( $p>0,05$ ) ikinci ve üçüncü sınıf davranış düzeyinde anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir.

### 3.2.4.İkinci ve Dördüncü Sınıf Davranışlarına Göre Uzman Puanlaması Ortalama Farklılıkları

Tablo 11. İkinci ve dördüncü sınıf davranış farklılıklarına ilişkin “Mann-Withney U” testi sonuçları

| Davranışlar              | N                            | 2.Sınıf-<br>4.sınıf | Sıra<br>Ortalaması | Sıra<br>Toplamı | U      | p     |
|--------------------------|------------------------------|---------------------|--------------------|-----------------|--------|-------|
| 1)Kemanın akordunu yaptı | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf             | 12,80              | 192,00          | 72,000 | 0,062 |
|                          |                              | 4.Sınıf             | 18,20              | 273,00          |        |       |
|                          |                              | 2.Sınıf             | 13,00              | 195,00          | 75,000 | 0,070 |

|                                                             |                              |         |       |        |         |        |
|-------------------------------------------------------------|------------------------------|---------|-------|--------|---------|--------|
| 2)Nota sehpasını uygun çalışma pozisyonuna ayarladı         | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 4.Sınıf | 18,00 | 270,00 |         |        |
| 3)Isınma amaçlı beden egzersizleri yaptı                    | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf | 14,00 | 210,00 | 90,000  | 0,073  |
|                                                             |                              | 4.Sınıf | 17,00 | 255,00 |         |        |
| 4)Etüdü analiz etti                                         | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf | 14,90 | 223,50 | 103,500 | 0,701  |
|                                                             |                              | 4.Sınıf | 16,50 | 241,50 |         |        |
| 5)Doğru duruş ve tutuş pozisyonu aldı                       | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf | 14,60 | 219,00 | 99,000  | 0,534  |
|                                                             |                              | 4.Sınıf | 16,40 | 246,00 |         |        |
| 6)Etüde uygun tonda gam çalışmaları yaptı                   | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf | 10,70 | 160,50 | 40,500  | 0,001* |
|                                                             |                              | 4.Sınıf | 20,30 | 304,50 |         |        |
| 7)Etüdü yavaş bir tempoda deşifre etti                      | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf | 14,03 | 210,50 | 90,500  | 0,307  |
|                                                             |                              | 4.Sınıf | 16,97 | 254,50 |         |        |
| 8)Etüt üzerine notlar alarak çalıştı                        | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf | 12,80 | 192,00 | 72,000  | 0,080  |
|                                                             |                              | 4.Sınıf | 18,20 | 273,00 |         |        |
| 9)Hata yaptığı ölçütleri yeniden çalıştı                    | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf | 12,53 | 188,00 | 68,000  | 0,053  |
|                                                             |                              | 4.Sınıf | 18,47 | 277,00 |         |        |
| 10)Etüt içerisinde yer alan değiştirici işaretleri uyguladı | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf | 15,37 | 230,50 | 110,500 | 0,930  |
|                                                             |                              | 4.Sınıf | 15,63 | 234,50 |         |        |
| 11)Nüans terimlerini uyguladı                               | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf | 11,10 | 166,50 | 46,500  | 0,004* |
|                                                             |                              | 4.Sınıf | 19,90 | 298,50 |         |        |
| 12)Parmak numaralarını uyguladı                             | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf | 13,50 | 202,50 | 82,500  | 0,144  |
|                                                             |                              | 4.Sınıf | 17,50 | 262,50 |         |        |
| 13)Yay tekniklerini uyguladı                                | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf | 11,20 | 168,00 | 48,000  | 0,004* |
|                                                             |                              | 4.Sınıf | 19,80 | 297,00 |         |        |
| 14)Entonasyona dikkat etti                                  | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf | 8,93  | 134,00 | 14,000  | 0,000* |
|                                                             |                              | 4.Sınıf | 22,07 | 331,00 |         |        |
| 15)Ritim kalıplarını uyguladı                               | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf | 9,90  | 148,50 | 28,500  | 0,000* |
|                                                             |                              | 4.Sınıf | 21,10 | 316,50 |         |        |
| 16)Tempo artırımı yaptı                                     | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf | 10,20 | 153,00 | 33,000  | 0,001* |
|                                                             |                              | 4.Sınıf | 20,80 | 312,00 |         |        |
| 17)Vibratoyu doğru ve yerinde kullandı                      | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf | 13,37 | 200,50 | 80,500  | 0,165  |
|                                                             |                              | 4.Sınıf | 17,63 | 264,50 |         |        |
| 18)Duruş tutuş sabit kaldı                                  | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf | 10,30 | 154,50 | 34,500  | 0,001* |
|                                                             |                              | 4.Sınıf | 20,70 | 310,50 |         |        |
|                                                             |                              | 2.Sınıf | 16,80 | 252,00 | 93,000  | 0,400  |

|                                                                             |                              |         |       |        |        |        |
|-----------------------------------------------------------------------------|------------------------------|---------|-------|--------|--------|--------|
| 19)Çalışmayı bölmeden<br>belirli bir konsantrasyon<br>içinde gerçekleştirdi | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 4.Sınıf | 14,20 | 213,00 |        |        |
| 20)Çalışma sonunda etüdü<br>istenilen tempo ve<br>müzikalitede seslendirdi  | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 2.Sınıf | 10,90 | 163,50 |        |        |
|                                                                             |                              | 4.Sınıf | 20,10 | 301,50 | 43,500 | 0,003* |

Tablo 11’de görüldüğü gibi; Mann-Withney U testi sonuçlarında 6, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 20 numaralı davranışlar için ( $p<0,05$ ) gözlenen farkın dördüncü sınıfların lehine olduğu görülmektedir. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 17, 19 numaralı davranışlarda ise ( $p>0,05$ ) ikinci ve dördüncü sınıf davranış düzeyinde anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir.

### 3.2.5.Üçüncü ve Dördüncü Sınıf Davranışlarına Göre Uzman Puanlaması Ortalama Farklılıkları

Tablo 12. Üçüncü ve dördüncü sınıf davranış farklılıklarına ilişkin “Mann-Withney U” testi sonuçları

| Davranışlar                                            | N                            | 3.Sınıf-<br>4.sınıf | Sıra<br>Ortalaması | Sıra<br>Toplamı | U      | p      |
|--------------------------------------------------------|------------------------------|---------------------|--------------------|-----------------|--------|--------|
| 1)Kemanın akordunu yaptı                               | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 3.Sınıf             | 12,80              | 192,00          |        |        |
|                                                        |                              | 4.Sınıf             | 18,20              | 273,00          | 72,000 | 0,062  |
| 2)Nota schpasını uygun<br>çalışma pozisyonuna ayarladı | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 3.Sınıf             | 13,20              | 198,00          |        |        |
|                                                        |                              | 4.Sınıf             | 17,80              | 267,00          | 78,000 | 0,115  |
| 3)Isınma amaçlı beden<br>egzersizleri yaptı            | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 3.Sınıf             | 17,00              | 255,00          |        |        |
|                                                        |                              | 4.Sınıf             | 14,00              | 210,00          | 90,000 | 0,248  |
| 4)Etüdü analiz etti                                    | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 3.Sınıf             | 17,30              | 259,50          |        |        |
|                                                        |                              | 4.Sınıf             | 13,70              | 205,50          | 85,500 | 0,246  |
| 5)Doğru duruş ve tutuş<br>pozisyonu aldı               | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 3.Sınıf             | 11,10              | 166,50          |        |        |
|                                                        |                              | 4.Sınıf             | 19,90              | 298,50          | 46,500 | 0,003* |
| 6)Etüde uygun tonda gam<br>çalışmaları yaptı           | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 3.Sınıf             | 12,70              | 190,50          |        |        |
|                                                        |                              | 4.Sınıf             | 18,30              | 274,50          | 70,500 | 0,056  |
| 7)Etüdü yavaş bir tempoda<br>deşifre etti              | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 3.Sınıf             | 13,83              | 207,50          |        |        |
|                                                        |                              | 4.Sınıf             | 17,17              | 172,50          | 87,500 | 0,256  |
| 8)Etüt üzerine notlar alarak<br>çalıştı                | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 3.Sınıf             | 19,50              | 292,50          |        |        |
|                                                        |                              | 4.Sınıf             | 11,50              | 172,50          | 52,500 | 0,010* |
|                                                        |                              | 3.Sınıf             | 17,13              | 257,00          | 88,000 | 0,281  |

|                                                                       |                              |         |       |        |         |        |
|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------|---------|-------|--------|---------|--------|
| 9)Hata yaptığı ölçüleri yeniden çalıştı                               | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 4.Sınıf | 13,87 | 208,00 |         |        |
| 10)Etüt içerisinde yer alan değiştirici işaretleri uyguladı           | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 3.Sınıf | 17,57 | 263,50 | 81,500  | 0,144  |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 13,43 | 201,50 |         |        |
| 11)Nüans terimlerini uyguladı                                         | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 3.Sınıf | 15,47 | 232,00 | 112,000 | 0,983  |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 15,53 | 233,00 |         |        |
| 12)Parmak numaralarını uyguladı                                       | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 3.Sınıf | 13,83 | 207,50 | 87,500  | 0,257  |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 17,17 | 257,50 |         |        |
| 13)Yay tekniklerini uyguladı                                          | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 3.Sınıf | 10,97 | 164,50 | 44,500  | 0,002* |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 20,03 | 300,50 |         |        |
| 14)Entonasyona dikkat etti                                            | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 3.Sınıf | 11,60 | 174,00 | 54,000  | 0,009* |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 19,40 | 291,00 |         |        |
| 15)Ritim kalıplarını uyguladı                                         | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 3.Sınıf | 11,70 | 175,50 | 55,500  | 0,010* |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 19,30 | 289,50 |         |        |
| 16)Tempo artırımı yaptı                                               | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 3.Sınıf | 12,70 | 190,50 | 70,500  | 0,056  |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 18,30 | 274,50 |         |        |
| 17)Vibratoyu doğru ve yerinde kullandı                                | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 3.Sınıf | 16,13 | 242,00 | 103,000 | 0,684  |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 14,87 | 223,00 |         |        |
| 18)Duruş tutuş sabit kaldı                                            | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 3.Sınıf | 12,77 | 191,50 | 71,500  | 0,069  |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 18,23 | 273,50 |         |        |
| 19)Çalışmayı bölmeden belirli bir konsantrasyon içinde gerçekleştirdi | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 3.Sınıf | 15,10 | 226,50 | 106,500 | 0,798  |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 15,90 | 238,50 |         |        |
| 20)Çalışma sonunda etüdü istenilen tempo ve müzikalitede seslendirdi  | 10x3 Değerlendirmeci<br>(30) | 3.Sınıf | 11,87 | 178,00 | 58,000  | 0,016* |
|                                                                       |                              | 4.Sınıf | 19,13 | 287,00 |         |        |

Tablo 12’de görüldüğü gibi; Mann-Withney U testi sonuçlarında 5, 13, 14, 15, 20 numaralı davranışlar için ( $p<0,05$ ) gözlenen farkın dördüncü sınıfların lehine olduğu görülmektedir.8 numaralı davranışlarda ( $p<0,05$ ) gözlenen farkın üçüncü sınıfların lehine olduğu görülmektedir.1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 18, 19 numaralı davranışlarda ise( $p>0,05$ ) üçüncü ve dördüncü sınıf davranış düzeyinde anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir.

#### 4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

##### 4.1.Tartışma

Kemanda ustalığa giden yol uzun ve zordur. Bu amaca ulaşmak için özen ve azim gereklidir. Yetenek yolu kolaylaştırır ama tek başına çok çalışmanın yerini tutamaz. Çok çalışma da yararlı sonuçlar getirmeyebilir. Çünkü hem iyi hem de kötü çalışma vardır. Ne yazık ki kötü olan daha yaygındır. Bir çalgıcı için en kısa zamanda en iyi sonucu veren etkili bir çalışmadan daha değerli bir şey yoktur. Bu yüzden öğretmenin öğrencisine öğreteceği en iyi şey iyi bir çalışma tekniğidir (Galamian, 1962: 93).

Öğrencilerin çalışma alışkanlıklarındaki hataların yanı sıra zamanı etkili kullanamamaları çalgı eğitiminde önemli sorunların oluşmasına sebep olmaktadır.

Zhukov (2009), enstrüman öğretmenlerinin öğrencilerine öğreteceği en önemli konunun onların nasıl çalışmaları gerektiği konusu olduğunu belirtirken, her hafta pek çok saatini enstrüman çalışmaya ayıran öğrencilerin dahi bu saatleri nasıl yapıcı bir şekilde kullanmaları gerektiği konusunda tavsiyeye ihtiyaç duyduklarını vurgulamıştır (s. 56). “Çalgı eğitiminde müziğe ilişkin temel ilke ve kavramlar üzerinde durulmakla birlikte öğrencilerin hızlı ve etkili öğrenmelerini sağlayacak yöntemlerinde geliştirilmesi gereklidir” (Uludağ, 2016: 395).

Keman eğitiminde de öğretmenin en önemli görevlerinden birisi öğrencilerine etkili bireysel çalışma alışkanlıkları kazandırmaktır.

Angı ve Birer’e göre (2004), günlük çalışma saatlerinin öğrenci tarafından düzenli bir şekilde ayarlanması ve sabırla uygulanması gereklidir. Bu saatler her öğrenci için farklılık gösterebilmektedir. Önemli olan kaç saat çalışıldığı değil, çalışma esnasında gereken dikkatin verilip verilmediği, bilinçli bir çalışma yapılıp yapılmadığıdır.

Yeni fikirlerin ve yaklaşımların çalgı eğitiminde kullanılması her şeyden önce, öğrencilerin bilişsel becerilerini ve kendi kendini düzenleme becerilerini geliştirirken, bireysel çalışmada öğrencilerin kendine güvenini arttıracaktır (Zhukov, 2009: 10). Fakat bilişsel beceriler tek başına çalgı eğitiminde yetersizdir. Bir müzik aletinin çalınmasını öğrenmek ve bunun üzerinde ilerlemek, öğrenme çıktılarının izlenmesine ve değerlendirilmesine bağlı olarak, kapsamlı alan bilgisi geliştirilmesini gerektirir (Hallam, 2001: 20).

Çalışmaya başlamadan önceki temel davranışlarda dahi öğrenciler aceleci davranma ve biran önce çalışmaya başlama eğilimi içindedirler. Kemanın akordunu kontrol etmeden, nota sehpasını hazırlamadan, etüdü analiz etmeden, parmak ısıtma çalışmaları ve etüde uygun dizi çalışmaları yapmadan çalışmaya başlamaktadırlar. Deşifre aşamasında sürekli devam eden bir vibrato ile çalıştıkları, çalışmayı bölmeden belirli bir konsantrasyon içinde gerçekleştirmedikleri, yay tekniklerinde hata yaptıkları, nüans terimlerini önemsemedikleri, hata yaptıkları ölçüler üzerine yoğunlaşmadıkları ve çokça entonasyon problemleri yaşadıkları görülmektedir.

El, kol ve vücut soğukken hızlı pasajlar ve egzersizler çalınmamalıdır. Küçük hareketler yavaşça büyütülmeli vibrato yapmadan, uzun seslerle entonasyona dikkat ederek çalışmaya başlanmalıdır.(Paull ve Harrison, 1997: 137).

Öğrenci çok çalışmış olsa bile haftalık ödevlerini bu gibi eksik ve hatalı çalışma alışkanlıkları nedeni ile derste seslendirirken teknik sıkıntılar yaşamaktadır. Bu durum çalışma alışkanlıklarının tam anlamıyla kazanılmadığını göstermektedir. Oysa “çalgı eğitimi süreçlerinde, öğrencilerden belli bir performans sergilemeleri ve seslendirdikleri eserin teknik ve müzikal özelliklerini doğru bir şekilde ifade etmeleri beklenir”(Demirci ve Parasız,2012:181). Tüm bu beklentilerin ve öğrencinin olumsuz çalışma alışkanlığının bir araya gelmesiyle ortaya çıkan durum ise ölçme ve değerlendirme aşamasında öğrencilerin vize ve final sınavlarındaki notlarına olumsuz yansımaktadır.

Ölçme ve değerlendirme öğretme amaçlarını öğrenciye bildirme, eğitim-öğretim etkinliğinde öğrenci istekliliğini artırma, doğru öğrenci alışkanlıklarını cesaretlendirme ve öğrencinin güçlü ve zayıf yönlerini belirleyerek etkin geribildirimler sağlamak onusunda önemli işlevlere sahiptir (Mehrens& Lehmann, 1991). “Hangi çalgı olursa olsun, uzman kişiler doğrultusunda sağlam materyaller üzerine oturtulmuş ve uygulanabilen bir çalgı öğretim programı ve modeli, bireyde istenilen davranışa dönüşmede ve performansı arttırmada olumlu yönde etkili olacaktır” (Demirci, 2013:118). Dolayısıyla öğrencilerin bireysel farklılıklarını gözeterik yapılacak programlı bir keman eğitimi hedefe giden yolu daha da aydınlatacaktır.

Keman eğitiminde bireysel çalışma alışkanlıklarının ayrıntılı bir şekilde planlanması ve geliştirilmesi, öğrencilerin teknik açıdan gelişmesini ve çalgısında ilerlemesini sağlayacaktır. Öğrenci bu kazanımla birlikte çalışma zamanını daha etkili ve verimli kullanmayı öğrenecektir. Ayrıca öğretmenlerin bu süreci yönetmeleri ve gerekli desteği sağlaması keman eğitimi ve çalgı eğitimi açısından beklenen bir durumdur. Keman eğitimi sürecindeki bu aşamaların gerçekleştirilmesi beraberinde başarıyı getirecektir.

#### 4.2.Sonuç

Birinci sınıf düzeyinde öğrencilerin “doğru duruş ve tutuş pozisyonu aldı”, “etüdü yavaş bir tempoda deşifre etti”, “hata yaptığı ölçüleri yeniden çalıştı”, “duruş tutuş sabit kaldı” davranışlarını büyük oranda gerçekleştirdikleri, “etüt içerisinde yer alan değiştirici işaretleri uyguladı”, “nüans terimlerini uyguladı”, “yay tekniklerini uyguladı” ve “ritim kalıplarını uyguladı” davranışlarını orta düzeyde gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir. Diğer davranışları ise büyük oranda gerçekleştirmedikleri belirlenmiştir.

İkinci sınıf düzeyinde öğrencilerin “ısınma amaçlı beden egzersizleri yaptı”, “etüde uygun tonda gam çalışmaları yaptı” ve “etüt üzerine notlar alarak çalıştı” davranışlarını büyük oranda gerçekleştirmedikleri, “nüans terimlerini uyguladı”, “entonasyona dikkat etti”, “vibratoyu doğru ve yerinde kullandı” davranışlarını orta düzeyde gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir. Diğer davranışları büyük oranda gerçekleştirdikleri belirlenmiştir.

Üçüncü sınıf düzeyinde öğrencilerin ısınma amaçlı beden egzersizleri yaptı davranışını büyük oranda gerçekleştirmedikleri, “doğru duruş ve tutuş pozisyonunu aldı”, “çalışmayı bölmeden belirli bir konsantrasyon içerisinde gerçekleştirdi” davranışlarını orta düzeyde gerçekleştirdikleri, diğer davranışları ise büyük oranda gerçekleştirdikleri belirlenmiştir.

Dördüncü sınıf düzeyinde öğrencilerin “ısınma amaçlı beden egzersizleri yaptı”, “etüdü analiz etti” ve “etüt üzerine notlar alarak çalıştı” davranışlarını büyük oranda gerçekleştirmedikleri, “hata yaptığı ölçüleri yeniden çalıştı” davranışını orta düzeyde gerçekleştirdikleri, diğer davranışları ise büyük oranda gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir.

2.sınıfların 8 davranışta, 3.sınıfların 12 davranışta, 4.sınıfların ise 14 davranışta 1.sınıf öğrencilerine göre daha başarılı oldukları tespit edilmiştir.

3.sınıfların 8 davranışta, 4.sınıfların 8 davranışta 2.sınıf öğrencilerine göre daha başarılı oldukları tespit edilmiştir.

4.sınıfların 5 davranışta, 3.sınıf öğrencilerine göre daha başarılı oldukları tespit edilmiştir.

1.sınıfların “hata yaptığı ölçüleri yeniden çalıştı”, “duruş tutuş sabit kaldı” davranışlarında 2.sınıflara göre daha başarılı oldukları istatistiksel olarak tespit edilmiştir. 2. Sınıfların “doğru duruş ve tutuş pozisyonu aldı” davranışında 3.sınıflara

göre daha başarılı oldukları tespit edilmiştir. 3.sınıfların “etüt üzerine notlar alarak çalıştı” davranışında 4.sınıflara göre daha başarılı oldukları tespit edilmiştir.

1-2,1-3,1-4, 2-3, 2-4, 3-4 sınıf düzeyi davranış farklılıkları Mann-Withney U testi anlamlılık düzeyine bakıldığında sınıf arttıkça davranışların gerçekleştirilmesinde olumlu yönde anlamlı farkların olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte tüm sınıflarda sınıf düzeyi davranış farklılıkları çerçevesinde, 20 davranışın tam anlamıyla gerçekleştirilemediği ve çalışma alışkanlıklarının dört sınıf düzeyinde tam anlamıyla yapılamadığı sonucuna varılmıştır.

### **4.3.Öneriler**

Öğretmen ve öğrenci iletişiminin ön planda olduğu çalgı/keman eğitiminde, eğitimin doğru bir sistem üzerine planlanması, hem öğrenme sürecini hızlandıracak hem de hedeflere ulaşmada yol gösterici olacaktır.

Öğrencilerin keman eğitimi sürecinde kullanacakları kemanın akortlu, nota sehпасının boyuna göre ayarlı, notalarının düzenli ve tam olması, çalışma disiplininin oluşturulmasında ilk ve önemli adımlar olacaktır. Bununla birlikte, ısınma amaçlı beden egzersizlerinin öğretilmesi ve öğrencinin çalışma öncesinde uygulaması, kas ve doku zedelenmesi gibi durumlarla karşılaşmalarını önemli düzeyde azalacaktır.

Ödev olarak verilen etüt ve eserlerin öğrenciler tarafından iyi bir çözümleme yapmadan hemen çalınmakta olduğu gözlenmiştir. Eğitimcinin bu yönde yapacağı yönlendirme ve ödevlendirme ile öğrencilerin etüt ve eserlerin içinde bulunan teknik yapıları analiz etmeleri sağlanacaktır. Ayrıca verilen etüt ve eserlerin tonlarına uygun gam çalışmaları da öğrencinin gelişimine önemli katkılar sağlayacaktır.

Etüt ve eser içinde yer alan değiştirici işaretler, nüans terimleri, parmak numaraları, yay teknikleri, ritim kalıpları, deşifre aşamasında yapılacak yavaş-vibratosuz çalım ve doğru entonasyon gibi öğelere dikkat etmeleri yönünde öğrencilere yapılacak uyarılar ve tavsiyeler öğrenciyi, çalışmayı bölmeden ve iyi bir motivasyonla çalışmaya sevk edecektir. Tüm bu davranışlara özenle dikkat edildiği takdirde öğrenci tarafından daha müzikal bir çalım gerçekleştirilebilecektir.

## KAYNAKLAR

Akbulut, Efe. "Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Bireysel Çalgı Dersi Hedeflerinin Gerçekleşme Düzeylerine İlişkin 3. Ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Görüşleri Açısından Bir Değerlendirme." *Kastamonu Eğitim Dergisi* 21.1 (2013): 57-68.

Angı, Eda, ve Birer Hamzaoglu Aysun Rabia. "Keman Öğretiminde Karşılaşılan Entonasyon Problemleri ve Çözüm Önerileri." *Sanat ve Eğitim Dergisi* 1.2 (2013): 56

Barry, Nancy, H., and Hallam, Susan. *The Science and Psychology of Music Performance: Creative Strategies for Teaching and Learning*, ed. Parncutt, Richard, and McPherson, Gary. (151-162). USA: Oxford University Press, 2002.

Büyükkayıkçı, Gamze, E. *Türkiye'deki Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları Yaylı Çalgı Öğrencilerinin Günlük Bireysel Çalışma Yöntemleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2004.

Can, Ümit, K. "Klasik Gitar Eğitiminde Günlük Çalışma Programının Gitar Öğrencilerinin Çalgı Çalışmaya İlişkin Tutumlarına, Gitar Deşifrelerine ve Performanslarına Etkisi." *Eğitim ve Bilim*, 41.185 (2016): 235-250.

Çilden, Şeyda. "Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinde Çalgı Eğitiminin Nitelik Sorunlarının İrdelenmesi." *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, Denizli (2006).

Demirci, Barış. "Viyolonsel Eğitiminde Geleneksel Türk Müziğine Yönelik Bir Çalışma Modeli." *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 28.1 (2013): 117-129.

Demirci, Barış, ve Parasız, Gökalp. "Klasik Batı Müziği ve Çağdaş/Çok Sesli Türk Müziği Eserlerinin Seslendirilmesine Yönelik Sınıf İçi Bir Değerlendirme." *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 16.2 (2012): 179-187.

Galamian, Ivan. *Principles of Violin Playing and Teaching*, U.S.A.: Prentice-Hall Inc, 1962

Hallam, Susan. "The Development of Meta Cognition in Musicians: Implications for Education." *British Journal of Music Education* 18.1 (2001): 27-39.

Jorgensen, Harald. "Instrumental Performance Expertise and Amount of Practice Among Instrumental Students in a Conservatoire." *Music Education Research* 4.1 (2002): 105-119.

Lehmann, Anderas, C, and Gruber, Hans. *The Cambridge Handbook of Expertise and Expert Performance*, ed. Ericsson, Anders, K., Charness, Neil, Feltovich Paul, J., and Hoffman, Robert, R. Cambridge: Cambridge University Press, 457–470, 2006.

Mehrens, William A., and Lehmann, Irvin J. "Measurement and Evaluation in Education and Psychology." USA: Harcourt Brace Collage Publishers, 1991.

Onay, Erkin. "A Cognitive Approach to Practising the Violin." *Journal of Education and Future* 9 (2016) 155-162.

Özdamar, Kazım. *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi*. Eskişehir: Kaan Kitapevi, 2002.

Özmenteş, Sabahat. "Çalgı Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Kullandıkları Çalışma Taktikleri." *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 26.2 (2013): 439-453.

Parasız, Gökalp. *Keman Öğretiminde Kullanılmakta Olan Çağdaş Türk Müziği Eserlerinin Seslendirilmesine Yönelik Olarak Oluşturulan Hazırlayıcı Alıştırmaların İşgörüşellik ve Etkililik Yönünden İncelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, 2009.

Paull, Barbara, and Harrison, Christine. *The Athletic Musician: A Guide To Playing Without Pain*, London: ScarecrowPress, 1997.

Rohwer, Debbie, and Polk, Jeremy. "Practice Behaviors of Eighth-Grade InstrumentalMusicians." *Journal of Research in Music Education* 54.4 (2006): 350-362.

Seyidoğlu, Halil. *Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı*. (6.Baskı). İstanbul: Kurtiş Matbaası, 1995.

Tarkum, Erol. (2006). "Keman Öğretiminde Kullanılacak Alıştırma ve Etütlerin Seçimi ve Uygulanması." *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi* 2.4 (2006): 175-182.

Uludağ, Ali, K. (2016). “Yedinci Pozisyona Dayalı Alternatif Gitar Öğretim Modelinin Okul Çalgıları (Gitar) Eğitimi Dersinde Kullanılabilirliği.” *Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 20.2 (2016): 393-408.

Uslu, Mustafa. (2012). “Nitelikli Keman Eğitimine Yönelik Yaklaşımlar.” *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching* 1.4 (2012): 1-11.

Uslu, Mustafa, ve Tirgil, Aahmet. “Eğitim Fakültelerinde Uygulanan Bireysel Çalgı Eğitimi (Keman) Ders Programlarının Yürütülmesine Yönelik Eğitimci Görüşlerinin Değerlendirilmesi.” *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching* 2.1 (2013): 47-57.

Yıldız, Nuray. *Müzik Öğretmeni Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarında Ana Çalgı Keman Eğitiminin Programlar Yönünden İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 1986.

Zhukov, Katie. “Effective Practising: A Research Perspective.” *Australian Journal of Music Education*. 1 (2009): 3-12.